

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 Oslo

Dato: 7. januar 2019
Deres ref.: 17/2969
Vår ref.: 1/2019

Oppfølging av Meld. St. 7 (2018-2019) Om ny sentralbanklov

Representantskapet i Norges Bank viser til brev av 5. desember 2018 fra Finansdepartementet. Det bes om innspill til styringsmodellen for Norges Bank og forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, som regjeringen ber om Stortingets tilslutning til i Meld. St.7 (2018-2019).

Representantskapet ser positivt på meldingen og departementets tydeliggjøring av hva tilsyn er og hva representantskapets rolle innebærer. Representantskapet mener at det er en god prosess når departementet i brev ønsker tilbakemelding på forslaget til styringsmodell og viktige tilsynsfaglige spørsmål.

1 Om hovedstyrets og representantskapets oppgaver og ansvar

Representantskapet oppfatter at det er et klart skille mellom hovedstyrets ansvar for styring, organisering og oppfølging av virksomheten i Norges Bank og representantskapets kontroll- og tilsynsoppgaver. Representantskapets arbeid med å vedta bankens budsjett, fastsette årsregnskap og velge ekstern revisor er også klart definerte oppgaver med tydelig ansvar. Hovedstyret har ansvaret for utarbeidelse av planer, regnskap og budsjettforelegg.

Det er vesentlig at kontroll- og tilsynsordningen videreføres og videreutvikles under ny lov. Representantskapet mener at forslagene i Meld. St. 7 om endringer i Sentralbankloven ikke bør endre rolledelingen mellom hovedstyret og representantskapet. Internkontroll som bygger på kontrollfunksjoner i linjen er etablert av hovedstyret. Representantskapet har et tilsynsansvar uavhengig av hovedstyrets etablerte internkontroll.

Loven bør tydelig omfatte alle sider av Norges Banks virksomhet. Dette innebærer både tilsyn med bankens drift og med at reglene for virksomheten blir fulgt. I mandatet for

forvaltningen av SPU fremgår det at Norges Bank skal fastsette prinsipper for verdivurdering, avkastningsmåling og styring, måling og kontroll av risiko som minst oppfyller internasjonalt anerkjente standarder og metoder. Den offentlige rapporteringen skal gi en rettvise og utfyllende oversikt over hvordan Norges Bank løser forvaltningsoppdraget. Fastsettelse av referanseporteføljer og øvrig gjennomføring av forvaltningen skal være gjenstand for representantskapets tilsyn.

1.1 «(...) rett til innsyn i alle bankens anliggender(...)»

1.1.1 Gjeldende lov

Det følger av dagens sentralbanklov § 5 at *«Representantskapet skal føre tilsyn med bankens drift og med at reglene for bankens virksomhet blir fulgt. Representantskapet skal herunder føre tilsyn med at hovedstyret har tilfredsstillende styring og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet, og med at det er etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at bankens virksomhet utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og rammeverk for øvrig. Tilsynet omfatter ikke hovedstyrets utøvelse av skjønnsmyndighet etter loven. Representantskapet har rett til innsyn i alle bankens anliggender og kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for sine oppgaver etter loven(...)»*.

1.1.2 Forslag til ny lov i NOU 2017:13

Dagens § 5 er videreført i lovforslag C § 4-1 (1) og (2)

(1) Representantskapet skal føre tilsyn med bankens drift og med at reglene for virksomheten blir fulgt. Representantskapet skal føre tilsyn med at styret har tilfredsstillende styring og kontroll med bankens administrasjon og virksomhet og med at det er etablert hensiktsmessige rutiner for å sikre at bankens virksomhet utøves i henhold til lov, avtaler, vedtak og rammeverk for øvrig. Tilsynet omfatter ikke styrets eller komiteens utøvelse av skjønnsmyndighet.

(2) Representantskapet har rett til innsyn i alle bankens anliggender og kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for sine oppgaver etter loven.

1.1.3 Representantskapets vurdering

Representantskapet mener at videreføringen av bestemmelsen i tidligere § 5 til ny § 4-1 (1) og (2) er av stor betydning for tilsynet. Det er viktig at representantskapet gjennom tilsynet med hovedstyret, gjennomfører uavhengige undersøkelser, tilsynsprosjekter og attestasjonsoppdrag mv. i Norges Bank. Norges Bank er underlagt et uavhengig risikobasert tilsyn, jf. omtalen i Meld. St. 7. For virksomheter i finansnæringen er det Finanstilsynet som utfører tilsvarende tilsynsoppgaver.

Etter representantskapets vurdering gir dette grunnlag for å gjennomføre undersøkelser på alle nivå i banken, og for at tilsynet ikke er avgrenset til saker behandlet i hovedstyret. En grunnleggende forutsetning for representantskapets arbeid er retten til innsyn i alle bankens

anliggender og at representantskapet kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for sine oppgaver etter loven.

Representantskapet tolker dette slik at all informasjon som er relevant for kontroll og tilsyn skal gjøres tilgjengelig, og at det er representantskapet selv som vurderer hva som er relevant. Dette må gjelde uten avgrensning. Det betyr blant annet at representantskapet har tilsyn med hele organisasjonen, og at dette gjelder alle funksjoner innenfor Norges Bank, også underliggende selskaper.

Representantskapet skal blant annet undersøke at etterlevelselsesfunksjonene (compliance) og internrevisjonen faktisk har direkte rapportering til sentralbanksjefen og hovedstyret uavhengig av sin plassering i linjen. Videre kan representantskapet kontrollere at hovedstyrets revisjonsutvalg behandler rapportene fra internrevisjonen på en grundig og tilfredsstillende måte og at hovedstyret håndterer påpekninger og rapporter fra alle kontrollfunksjonene på en god og betryggende måte. Representantskapet skal vurdere hovedstyrets valg av løsninger, delegasjon av myndighet, fullmaktsforhold, omfang av kontroll og gjennomføring av risikovurderinger opp mot internasjonal praksis og standarder.

Internrevisjonen er hovedstyrets kontrollorgan. Representantskapet har tilgang på informasjon fra internrevisjonen og ser hen til undersøkelser på områder som er relevante for tilsynet. Dette er i tråd med alminnelig fremgangsmåte for tilsynsarbeid.

1.2 Hovedstyrets oppgaver

1.2.1 Gjeldende lov

Det følger av gjeldende lov § 5 at hovedstyret «(...)leder bankens virksomhet og forvalter dens midler. Hovedstyret skal sørge for forsvarlig organisering av, og etablere tilfredsstillende rammer, mål og prinsipper for, bankens virksomhet. Hovedstyret skal påse at bankens virksomhet, herunder regnskap og formuesforvaltning, er gjenstand for betryggende styring og kontroll. Hovedstyret skal føre tilsyn med bankens administrasjon og virksomhet for øvrig.»

1.2.2 Forslag til ny lov

Dagens § 5 om hovedstyrets oppgaver er til en viss grad videreført i lovforslag c § 2-4 «Styrets oppgaver» i NOU 2017:13. En viktig endring er at enkelte oppgaver som tidligere har vært hovedstyrets ansvar nå flyttes til en nyopprettet komite for pengepolitikk og finansiell stabilitet. Forslaget til lovtokst i NOU 2017:13 har en annen ordlyd enn gjeldende lov. Dette skyldes blant annet forslaget om opprettelsen av komiteen, men det er også en tydeliggjøring av oppgaver.

§ 2-4 Styrets oppgaver

(1) Forvaltningen av Norges Bank hører under styret, med unntak av saker som i eller i medhold av loven er lagt til komiteen. Styret har det overordnede ansvaret for Norges Banks forvaltning av Statens pensjonsfond utland. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av Norges Bank.

(2) Styret skal fastsette planer for Norges Banks virksomhet. Styret **kan** fastsette retningslinjer for virksomheten. Styret skal hvert år utarbeide forslag til budsjett for kommende driftsår, jf. § 4-2.

(3) Styret skal påse at bankens virksomhet, regnskapsavleggelse og formuesforvaltning blir betryggende styrt og kontrollert. Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og virksomheten for øvrig. Styret skal ikke føre tilsyn med komiteens utøvelse av skjønnsmyndighet.

(4) Styret **kan** fastsette instruks for den daglige ledelse i sentralbankvirksomheten og kapitalforvaltningsvirksomheten.

I Meld. St. 7 skriver departementet i pkt. 3.5 at styret i Norges Bank skal «sørge for en forsvarlig organisering og innretning av Norges Bank, herunder av den operative forvaltningen av SPU. Styret skal også følge opp planer for hele banken og påse at banken er underlagt god styring og kontroll. Styret har en viktig funksjon i å utfordre administrasjonen i saker som legges frem for styret».

1.2.3 Representantskapets vurdering

En av hovedstyrets oppgaver etter gjeldende lov er å sørge for å etablere tilfredsstillende rammer, mål og prinsipper for bankens virksomhet på et felles overordnet nivå og for virksomhetsområdene. I forslag til ny lov står det at styret **kan** fastsette retningslinjer og instruks for daglig ledelse i sentralbankvirksomheten og kapitalforvaltningsvirksomheten. Ut fra dette kan det være uklart hvorvidt lovforslaget setter bestemte krav til at styret skal utarbeide styrende dokumentasjon, eller om det er opp til hovedstyret å vurdere behovet for dokumentasjon.

Hovedfokus for hovedstyret etter lovforslaget er da å følge opp «planer for hele banken og påse at banken er underlagt god styring og kontroll».¹ Dette kan oppfattes som en innsnevring i hovedstyrets ansvar og oppgaver i forhold til gjeldende lov.

Representantskapet mener dette bør klargjøres slik at styrets ansvar er klart og konkret i forslaget til ny lov. Det vil være en viktig forutsetning for å kunne gjennomføre tilsyn med hovedstyret. Representantskapet mener det påligger hovedstyret jevnlig å utarbeide og ajourføre en strategi for bankens virksomhet som grunnlag for de årlige budsjettfremlegg og andre handlingsplaner. Statens Pensjonsfond Utland (SPU) bør også ved daglig leder forelegge hovedstyret en strategiplan (som grunnlag for sitt budsjett mv).

---

¹ Meld. St. 7, pkt. 3.5

1.3 Representantskapets oppfølging og rapportering

1.3.1 Gjeldende lov

Det står i gjeldende lov § 30 at representantskapet minst én gang årlig skal *«legge fram for Stortinget sin uttalelse om hovedstyrets protokoller og tilsynet med banken, jf. § 5 fjerde ledd femte punktum.»*

1.3.2 Forslag til ny lov

Dagens lovbestemmelse om representantskapets rapportering er videreført i forslaget til ny lov § 4-1 (4) *«Representantskapet skal minst én gang årlig legge fram for Stortinget sin uttalelse om tilsynet med banken.(...)»*

1.3.3 Representantskapets vurdering

Representantskapet rapporterer sin aktivitet til Stortinget i Dokument nr. 9. Stortinget behandler saken og gir gjennom behandlingen sine føringer. Finansdepartementet følger opp Stortingets vedtak og merknader. Representantskapet skal bidra til at Stortinget samlet sett har et tilstrekkelig grunnlag til å føre forsvarlig tilsyn med virksomheten som faller innunder «rikets pengevesen» etter grunnloven § 75 c.² Representantskapet har derfor et selvstendig ansvar for å følge Stortingets signaler i behandlingen av Dokument nr. 9.

Representantskapet har gjennom tilsynsoppgavene ingen direkte rolle i styringen av banken, men kan som en del av tilsynet stille spørsmål knyttet til vedtak fattet av hovedstyret for å forstå bakgrunnen for vedtaket. Representantskapet kan også gi anbefalinger om endringer som er egnet til å styrke styringen og kontrollen i Norges Bank, og be om hovedstyrets tilsvarende svar til dette.

1.4 Utøvelse av skjønnsmyndighet

1.4.1 Gjeldende lov

Begrepet skjønnsmyndighet er nevnt i gjeldende lov § 5: *«(...)Tilsynet omfatter ikke hovedstyrets utøvelse av skjønnsmyndighet etter loven.(...)»*

1.4.2 Forslag til ny lov

I utkast til ny lov står det i § 2-4 (3) at styret ikke skal føre tilsyn med komiteens utøvelse av skjønnsmyndighet. Bestemmelsen fra gjeldende lov videreføres i § 4-1 og presiserer at representantskapets tilsyn ikke omfatter styrets eller komiteens utøvelse av skjønnsmyndighet.

---

² Jf. tolkningsuttalelse 17. august 2018 fra Justisdepartementets lovavdeling

I forarbeidene til ny lov (NOU 2017:13) er det vist til representantskapets forretningsorden § 1 der grensen mot skjønnsavgjørelser er beskrevet som at tilsynet «(...) ikke omfatter hovedstyrets utøvelse av sin skjønnsmyndighet etter loven. Det generelle tilsynet med bankens drift vil imidlertid omfatte organisasjonen og prosessene som banken har etablert og som skal gi et grunnlag for skjønnsutøvelsen.»

Det vises også til representantskapets rapport til Stortinget for 2015 hvor det blant annet heter: «Representantskapet fører ikke tilsyn med hovedstyrets utøvelse av skjønnsmyndighet etter loven. Dette omfatter særlig pengepolitikk og finansiell stabilitet og innebærer at representantskapet ikke uttaler seg om hovedstyrets vedtak om rentefastsettelse, høringsuttalelser eller råd som gis til politiske myndigheter. Det gjelder også Norges Banks rådgivningsoppgaver innenfor forvaltningen av SPU og oppgaver innenfor makrotilsyn og overvåking av systemrisikoer [der] formålet er å bidra til å dempe sårbarheten i det finansielle systemet.»

1.4.3 Representantskapets vurdering

På dette området er det klare avgrensninger mot pengepolitikk og virkemiddelbruk for å sikre finansiell stabilitet, i tillegg til rådgivning til departementet. Forslaget om en fagkomite for pengepolitikk og finansiell stabilitet kan bidra til å tydeliggjøre hvilke områder som innebærer bruk av skjønn og som representantskapet ikke fører tilsyn med.

Det er likevel vesentlig for representantskapet å føre tilsyn med bankens beslutningsprosesser. Tilsynet omfatter vurderinger av hvorvidt det er utarbeidet et godt dokumentert grunnlag for konkrete vedtak, at flere forhold er veid mot hverandre og at protokollene er dekkende for de vedtak som fattes. Det er viktig at bankens praksis og organisering ses i forhold til anerkjent internasjonal praksis. Representantskapet må også på dette området kunne kreve informasjon om hvordan arbeidet er organisert og gjennomført og foreta en uavhengig vurdering.

1.5 Et godt risikobasert tilsyn

1.5.1 Gjeldende lov

Det er ikke gitt føringer for hvordan tilsyn skal gjennomføres i gjeldende lov.

1.5.2 Forslag til ny lov

Det er ikke gitt føringer i utkast til ny lov om hvordan tilsynet skal gjennomføres, men det følger av Meld. St. 7 pkt. 3.5 at det med «SPUs betydning for norsk økonomi, at fondet investeres globalt og kompleksiteten i deler av forvaltningen, er det etter departementets syn vesentlig at forvaltningen av SPU underlegges et godt, risikobasert tilsyn.»

Departementet skriver videre om hva som legges i begrepet «risikobasert tilsyn»: «(...)Et risikobasert tilsyn med bankens virksomhet vil, slik det er lagt opp til i dag, medføre at representantskapet gir tilsynet med bankens etterlevelse av bestemmelsene i mandatet høy prioritet. Representantskapet bør i sitt tilsynsarbeid vektlegge både risiko for omdømmetap og finansiell risiko dersom bankens virksomhet ikke drives i samsvar med gjeldende lover og regler. Vurderingen av finansiell risiko ved potensielle brudd på regler bør omfatte både risiko for bankens eget resultatregnskap, samt den finansielle risikoen som kan viderebelastes Finansdepartementet gjennom kronekontoen for SPU.»

1.5.3 Representantskapets vurdering

Representantskapet har merket seg departementets formulering i Meld. St. 7 om at representantskapet i tilsynsarbeidet skal «(...) vektlegge både risiko for omdømmetap og finansiell risiko dersom bankens virksomhet ikke drives i samsvar med gjeldende lover og regler».³

Representantskapet mener det er av avgjørende betydning at dette ikke forstås som en begrenset tilsynsrolle bundet til kontrollen av hvorvidt kravene i lover og regler er oppfylt. Etterlevelse av lover og regler er en vesentlig del av tilsynsarbeidet, herunder også mandatet for forvaltningen av SPU. Det er samtidig nødvendig for tilsynet å gå inn på områder hvor styret etter lover og regler står fritt til å gjøre egne vurderinger og avveininger. Dette vil gjelde spørsmål om eksempelvis organisering, fullmaktsforhold og valg av løsninger for oppfølging av risiko. Banken bør på alle områder vurderes mot god praksis. For å gjøre slike vurderinger må representantskapet stå fritt til å etablere et referansegrunnlag som er relevant for de områdene som vurderes.

2 Kommentarer til styringsmodellen og forvaltningen av SPU

2.1 Om styret, sentralbanksjef, daglig leder SBV og daglig leder SPU

2.1.1 Gjeldende lov

Sentralbanksjefen er leder av hovedstyret etter gjeldende lov § 6. Av § 10 følger det at hovedstyret kan gi sentralbanksjefen særskilt fullmakt til å avgjøre saker som ligger til hovedstyret. Etter § 5 siste ledd er det Sentralbanksjefen som forestår bankens administrasjon og gjennomføring av vedtakene.

Sentralbanksjefen er styreleder og øverste leder for sentralbanken.

Det følger av mandatet fra Finansdepartementet om forvaltningen av SPU at Norges Bank skal forvalte mandatet. I praksis er det hovedstyret som har delegert ansvaret for

---

³ Meld. St. 7 (2018-2019) s. 38

forvaltningen av SPU til NBIM CEO gjennom egen instruks. NBIMs leder rapporterer etter sin instruks til hovedstyret om gjennomføringen av forvaltningsoppdraget.

2.1.2 Forslag til ny lov

I Meld. St. 7 referer departementet til utvalgets forslag om at «*Sentralbanksjefen vil, som i dag, ha en dobbeltrolle som leder av styret og daglig leder av sentralbankvirksomheten, og hun eller han vil lede komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet.*⁴ *Dagens praksis med at den daglige ledelsen av forvaltningen av SPU ikke er lagt til sentralbanksjefen, men til daglig leder for kapitalforvaltningen, foreslås lovfestet*».

I gjeldende mandat for forvaltningen av SPU er det ikke regulert at SPU skal ha en daglig leder. Norges Banks hovedstyre har imidlertid bygd opp en struktur utover det som fremgår av mandatet, slik at det i praksis er en leder for kapitalforvaltningen, som rapporterer til hovedstyret.

I forslaget til lovtekst i NOU 2017:13 er det bestemmelser som regulerer sentralbanksjefens rolle som daglig leder for sentralbankvirksomheten.

Om sentralbanksjefens rolle

At sentralbanksjefen skal ha en rolle som daglig leder av Norges Bank fremgår av lovutkastet i NOU 2017:13 § 2-2. Hvilke oppgaver som ligger til denne rollen følger av § 2-11 i utkastet.

§ 2-11 Sentralbanksjefens oppgaver som daglig leder

(1) Sentralbanksjefen står for den daglige ledelse av bankens virksomhet og skal følge retningslinjer og pålegg fra styret. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter sentralbankens forhold er av uvanlig art eller stor betydning. Den daglige ledelsen omfatter heller ikke saker som bare hører under den daglige ledelsen i kapitalforvaltningen.

(2) Sentralbanksjefen kan ellers avgjøre en sak etter fullmakt fra styret eller når det er nødvendig at vedtak treffes og det ikke er tid eller anledning til å forelegge saken for styret. Sentralbanksjefen skal snarest skriftlig underrette styret om avgjørelsen.

(3) Sentralbanksjefen representerer Norges Bank utad.

Om daglig leder i kapitalforvaltningen

Det følger av lovutkastet § 2-13 (1) at «*Kapitalforvaltningen skal ha en daglig leder som tilsettes av styret (...)*»

---

⁴ Sentralbanksjefens roller fremgår av lovutkastet i NOU 2017:13 § 2-2

Det følger videre av samme forslag til bestemmelse hva som skal ligge til rollen som daglig leder:

«(2) Daglig leder står for **den daglige ledelse** av Norges Banks forvaltning av Statens pensjonsfond utland og **skal følge retningslinjer og pålegg fra styret**. Den daglige ledelse **omfatter ikke** saker som etter virksomhetens forhold er av **uvanlig art eller stor betydning**.
(3) Daglig leder kan ellers avgjøre en sak etter fullmakt fra styret eller når det er nødvendig at vedtak treffes og det ikke er tid eller anledning til å forelegge saken for styret. Daglig leder skal snarest skriftlig underrette styret om avgjørelsen.»

Det følger av forslag til § 2-5 (4) at «Sentralbanksjefen forbereder saker til styret. **Daglig leder for kapitalforvaltningen forbereder saker som gjelder kapitalforvaltningsvirksomheten**. Daglig leder av kapitalforvaltningen har **rett og plikt** til å være tilstede ved styrets behandling av saker som gjelder kapitalforvaltningen og til å uttale seg, hvis ikke styret i særlige tilfeller bestemmer noe annet eller daglig leder av kapitalforvaltningen har gyldig forfall.»

2.1.3 Representantskapets vurdering

I utkastet til lov brukes begrepet «daglig leder» både om sentralbanksjefen og for leder av kapitalforvaltningen. Dersom det blir nedfelt i lov at det i Norges Banks virksomhet skal være to daglige ledere, vil det kunne være uklart hvilket ansvar den enkelte daglige leder skal ha i sammenheng med øvrig organisering av Norges Bank. Ansvarsforholdet for den enkelte bør derfor tydeliggjøres. Det må klargjøres hvilket ansvar sentralbanksjefen har utover det å være daglig leder for sentralbankvirksomheten, for eksempel dersom han eller hun er tenkt å ha en rolle som en «konsernsjef»; leder for hele Norges Bank. Det bør også klargjøres hvilken rolle sentralbanksjefen har når det gjelder å forberede saker til styret.

Ansvars- og rolledelingen mellom de to lederne vil blant annet berøre omdømme, samordningen av støttefunksjoner og uttak av synergier i driften av Norges Bank.

Representantskapet vurderer det som naturlig å betrakte sentralbanksjefen som en «konsernsjef», mens daglig leder for SPU er leder for sitt virksomhetsområde innenfor kapitalforvaltningen. En slik vurdering tydeliggjør at sentralbanksjefen møter som leder for hele Norges Bank og som leder av hovedstyret i representantskapsmøtene.

Representantskapet ser det som vesentlig at loven presiserer at Norges Bank er én virksomhet, med ett styre og én øverste leder.

For øvrig ser ikke representantskapet at lovfesting av at leder for kapitalforvaltningen ansettes av hovedstyret vil påvirke gjennomføringen av tilsynet, da representantskapet likevel skal ha tilgang til informasjon fra forvaltningsområdet i sine undersøkelser, på samme måte som det har for sentralbankvirksomheten.

2.2 Møteplikt for Norges Banks ledelse i representantskapsmøter

2.2.1 Gjeldende lov

I gjeldende lov § 7 om representantskapet står det i 6. ledd:

«(...) Sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene skal være til stede, med mindre representantskapet bestemmer noe annet, eller det foreligger gyldig forfall.»

I representantskapets forretningsorden § 10 står det videre om deltakelse i representantskapsmøtene: *« (...)Sentralbanksjefen og visesentralbanksjefene har anledning til å ta med fagpersoner etter behov. Hovedstyrets medlemmer er normalt ikke til stede under behandling av saker som gjelder representantskapets eller tilsynssekretariatets administrative forhold. Representantskapet kan anmode om at øvrige medlemmer av hovedstyret er til stede i enkeltsaker.(...)»*

2.2.2 Forslag til ny lov

Forslaget til ny lov viderefører gjeldende lovs bestemmelse om representantskapets saksbehandling i § 2-17.

2.2.3 Representantskapets vurdering

Som det følger av gjeldende lov § 5 og forslag til ny lov § 4-1 har representantskapet *«(...) rett til innsyn i alle bankens anliggender og kan foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for sine oppgaver etter loven. (...)»*⁵. Dette innebærer blant annet at representantskapet i tilsynsvirksomheten står fritt til å kalle inn de personer i Norges Bank som de mener er best egnet til å gi saksopplysninger.

Sentralbankledelsen velger også hvem de ønsker skal møte i representantskapsmøtene for å opplyse om saker på en best mulig måte. Det er ryddig at sentralbankledelsen på forhånd orienterer representantskapet om hvem som møter på hvilke saker. Denne praksisen fungerer godt og bør videreføres.

2.3 Endringer i mandatet

Representantskapet ser positivt på departementets forslag om å rådføre seg med representantskapet i forkant av endringer i mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland. En slik dialog kan være hensiktsmessig, blant annet for å sikre at endringer vil kunne være gjenstand for etterprøvbarehet i kontroll- og tilsynssammenheng. Et eget brev fra Finansdepartementet vil styrke representantskapets uavhengige rolle i banken og bidra til at mandatendringer er egnet for tilsyn og kontroll.

---

⁵ Se brevet pkt. 1 *«(...) rett til innsyn i alle bankens anliggender (...)»*.

3 Øvrige forhold

3.1 Antall medlemmer som kreves for å kalle inn til representantskapsmøte

3.1.1 Gjeldende lov

I gjeldende lov § 7 om representantskapet står det i 5.ledd:

«Lederen for representantskapet innkaller representantskapet til møte så ofte det ansees ønskelig, eller når minst fem medlemmer eller hovedstyret krever det. (...)

3.1.2 Forslag til ny lov

Forslaget til ny lov viderefører gjeldende lovs bestemmelse om representantskapets saksbehandling i § 2-17, men i lovforslaget reduseres antallet medlemmer som skal til for å kreve møte.

I NOU 2017:13 foreslås det en reduksjon av antallet medlemmer i representantskapet. Det følger av Meld. St. 7 pkt. 3.5 at *« I motsetning til utvalget legger imidlertid regjeringen ikke opp til å redusere antallet medlemmer i representantskapet.»*

3.1.3 Representantskapets vurdering

På bakgrunn av at forslaget om å redusere antallet medlemmer i representantskapet ikke foreslås videreført, jf. Meld. St. 7, mener representantskapet at forslaget om reduksjon i antallet medlemmer som kan kalle inn til møte ikke er aktuelt.

3.2 Innarbeidelse av forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank i sentralbankloven, jf. lov om finansforetak

3.2.1 Gjeldende lov

Gjeldende forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank, er fastsatt med hjemmel i gjeldende sentralbanklov § 30 a. Forskriften gjelder for hele Norges Banks virksomhet, herunder datterselskaper.

§ 30 a. andre ledd

*Banken skal ha en internrevisjon som rapporterer til hovedstyret. Internrevisjonen skal vurdere bankens internkontroll, rutiner og andre forhold av betydning for bankens virksomhet. **Kongen kan gi forskrift om bankens internkontroll.***

3.2.2 Forslag til ny lov

I forslag til ny lov er det forslag om en egen bestemmelse om internrevisjon,⁶ der muligheten til å gi regler (herunder forskrift) om internkontroll er videreført i 3. ledd.

§ 4-5 Internrevisjon

- (1) *Banken skal ha en internrevisjon som rapporterer til styret.*
- (2) *Internrevisjonen skal vurdere bankens internkontroll, rutiner og andre forhold av betydning for bankens virksomhet.*
- (3) ***Kongen kan gi regler om bankens internkontroll.***

Det fremgår i NOU 2017:13 at utvalget legger til grunn at kravene som følger av departementets internkontrollforskrift, videreføres. En forskrift kan lettere endres i tråd med utviklingen for beste praksis.

3.2.3 Representantskapets vurdering

Representantskapet vil understreke betydningen av at forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank setter tydelige krav til styre, ledelse, internrevisjon og andre kontrollfunksjoner. Bestemmelsene bør fortsatt være tydelige og konkrete.

I forbindelse med ny lov om finansforetak ble forskrift om risikostyring og internkontroll opphevet for en rekke institusjoner og det ble inntatt en mer overordnet bestemmelse i ny lov⁷. Representantskapet er ikke konsesjons- eller reguleringsmyndighet, og kan ikke fastsette nærmere regler og krav slik som Finanstilsynet gjør overfor tilsynsobjektene.

Dersom forskrift om risikostyring og internkontroll i Norges Bank oppheves, må forskriftens klare og konkrete krav, etter representantskapets syn, innarbeides i loven.

3.3 Representantskapets sekretariat

3.3.1 Gjeldende lov

Gjeldende lov § 5 sier i siste setning at representantskapet skal ha et sekretariat.

3.3.2 Forslag til ny lov

I forslag til ny lov § 2-15 er det videreført at representantskapet skal ha et sekretariat. I tillegg er det lagt til at for «(...) saker som gjelder de ansatte i sekretariatet, skal representantskapet representere Norges Bank som arbeidsgiver.»

---

⁶ §4-4 i modell A, endret til § 4-5 i modell C

⁷ Lov om finansforetak §§ 13-5 og 13-6

3.3.3 Representantskapets vurdering

Representantskapets tilsyns- og kontrolloppgaver er blitt mer omfattende i takt med utviklingen av Norges Banks virksomhet. For å bistå representantskapet spiller sekretariatet en viktig rolle i gjennomføringen av representantskapets oppgaver. Representantskapet foreslår følgende formulering i lovteksten for å presisere dette: «*Representantskapet skal ha et faglig sekretariat*»

Spørsmålet ble behandlet i Ot.prp. nr. 58 (2008-2009) og bestemmelsen i første setning ble tatt inn i lov.

Organiseringen av sekretariatet ble diskutert, og departementet hadde følgende uttalelse: «*Etter departementets syn er det grunn til å fastslå i loven at representantskapet skal ha en egen sekretariatsfunksjon. Selv etter at ordningen med sentralbankrevisjon blir avskaffet, vil representantskapet ha vesentlige oppgaver. Det skal føre tilsyn med bankens drift, fastsette budsjett og regnskap samt velge revisor og ha dialog med denne. For å kunne utføre disse oppgavene vil representantskapet trenge et kompetent og faglig uavhengig sekretariat/tilsynsenhet. Departementet ser imidlertid ikke behovet for å lovfeste at representantskapet selv organiserer sine oppgaver. Dette vil følge av en alminnelig språklig forståelse av loven.*»

Videre heter det at «*På denne bakgrunn vil departementet foreslå et nytt § 5 tredje ledd femte punktum hvor det framgår at representantskapet skal ha et sekretariat. Representantskapet vil ha kompetanse til å ansette sekretariatets leder og administrative vilkår. Departementet finner ikke grunn til å la dette framgå av loven.*»

Sekretariatets oppgaver og uavhengighet i arbeidet følger av representantskapets rolle. Representantskapet mener vurderingen fortsatt bør gjelde. Slike forhold bør ikke tas inn i lovtekst. Det må samtidig være klart at representantskapet står fritt til å styre utviklingen i eget sekretariat.

3.4 En lov for Norges Bank

Lovutkastet i NOU 2017:13 er i utgangspunktet skrevet med tanke på at forvaltningen av SPU ikke er en del av Norges Bank, og dette preger flere av lovutkastets bestemmelser, blant annet i forslaget kapittel 1.

3.4.1 Om formålsbestemmelsen § 1-2

Representantskapet mener forvaltningen av SPU som er en så stor del av Norges Banks virksomhet bør tas inn i formålsbestemmelsen. I forslaget til ny lov er det først i § 1-3 (6) at kapitalforvaltningen nevnes, og ut i fra forarbeidene er det her tenkt på valutaresservene og ikke forvaltningen av SPU. En god løsning er å fremheve både valutaresservene og SPU

i formålsparagrafen, slik at det tydelig fremgår at Norges Bank skal ivareta og utvikle finansielle verdier for fremtidige generasjoner.

Det kan også ses hen til Mandatet for SPU § 1-3 «*Banken skal søke å oppnå høyest mulig avkastning etter kostnader målt i investeringsporteføljens valutakurv, jf. § 4-2 første ledd, og innenfor de rammer som gjelder for forvaltningen*» eventuelt hente inn teksten fra lovforslagets § 1- 3 (6) «*Banken skal sørge for en effektiv og forsvarlig kapitalforvaltning*».

3.4.2 Bruk av benevnelsen «Norges Bank»

I lovforslaget i NOU 2017:13 står det:

(1) (...) Representantskapet rapporterer til Stortinget om tilsynet med banken etter § 4-1 fjerde ledd.

For å sikre at forslag til ny lov gjelder hele Norges Bank bør «*tilsynet med banken*» endres til «*tilsynet med Norges Bank*».

Representantskapet foreslår at en i lovforslaget systematisk bruker begrepet «Norges Bank» i stedet for «*banken*».

Representantskapet mener at det i ny lov bør tydeliggjøres hvilke bestemmelser som gjelder for Norges Bank som helhet. Det må også spesifiseres hvilke bestemmelser som gjelder for det enkelte virksomhetsområde, herunder sentralbankvirksomheten og kapitalforvaltningen.

Med hilsen

Julie Brodtkorb

Leder representantskapet

Jan Frode Jakobsen

Direktør tilsynssekretariatet